

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plătinându-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 crecieri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

O societate neglijată.

La anul 1870 s'a înființat „Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român”; statutele ei, aprobate abia la 1877 și lucrările întemiate pe ele, aveau să facă „posibilă înființarea unui teatru național român”.

Nu discutăm, cum s'a făcut la începutul existenței acestei societăți, dacă nu era mai de folos să se facă altă întreprindere mai practică, care ar fi putut ține același interes. Constatăm simplu că interes se trezise. Proba cea mai bună este că suma adunată până azi este de 68.000 fl. și că an de an acest capital se sporește cu 4000—5000 florini.

O fundațiune de acest soi nu poate să fie perdută nici azi din raza interesului nostru celui mai viu. Națiunea are o avere în acest fond, pe care l-a întemiat cu jertfe și de cărui soarte din capul locului s'a îngrijit, hotărându-se în statute ca la ea să se desființeze societatea, averea ei trece la „Asociațiunea transilvană”.

Interesul și jertfele națiunii noastre pentru acest fond au fost dovedite prin o serie frumoasă de adunări generale, care s'au ținut la Deva (de 2 ori), Sătmăr, Timișoara, Caransebeș (de 2 ori), Oravița (de 2 ori), Reșița, Lugoj (de 2 ori), Abrud, Alba-Iulia, Blaj, Sibiu, Baia-Mare, Sighetul-Marmației, Lipova, Arad, Bocșa-montană, Șomcuta-mare și Orșova — pretutindeni fiind bine primită și împlinindu-și după putință și rolul ei de agent social și literar în mijlocul nostru.

Dela 1891 societatea și-a întrerupt lucrările sale mai evidente, deși în statutele sale se află un paragraf (7), care spune că „adunarea se ține cel puțin odată pe an”.

Cine nu ar dori ca ea să se țină și de mai multe ori pe an? Dar cine poate primi ca nici „cel puțin odată pe an” să nu se țină?

Eată o neregularitate, care nu poate să ne liniștească.

Pricina incontestabil cea mai de frunte că această societate nu este de-a dreptul de bine îngrijită este o dispozițiune din statute (§. 10), după care „reședința comitetului de ocă m d a t a e Buda-pesta”. Dispozițiunea aceasta ar pute, credem noi, să fie modificată, și acel „deocămdată” să-și peară înțelesul de „lasă-mă să te las” ce l-a avut aproape un sfert de an. Căci earăși nimeni nu poate să se îndoiască cât de puțin, că fiind reședința societății aiurea, stră-

mutarea ei ar fi foarte favorabilă funcțiunii sale mai vii și mai sprintene.

Aiurea azi s'ar găsi, noi credem tare, și oameni, care să se dedice și mai cu zel misiunii ce ar primi-o dela adunarea generală.

Pentru a arăta cum este azi alcătuit comitetul, care a permis ca societatea să nu se adune patru ani de-a rândul, numim pe dnil ce-l compun: președinte al societății este Dr. Iosif Hossu, vicepreședinte al casei de compturi în Budapesta; vicepreședinte al societății este dl Iosif Vulcan în Oradea-mare, care însă de prezent este supărat și inactiv din cauză, se zice, că societatea nu l'a premiat — o operă scrisă acum nu știu câți ani; cassar este dl George Szerb cu domiciliul în Budapesta, omul, care a zis în parlament că „nu toți”, și deci de sigur o parte din preoții români în adevăr sunt „trădători de patrie”; controlor este Paul Boldea, capelan militar în Budapesta, care, de când dl Marinescu s'a mutat la Oradea-mare, este precum ni-se spune, și secretar și azi, de sigur unicul om, care se va fi ocupând cu treburile societății mai dinadins. Membri în comitet sunt domnii Vincențiu Babeș și Petru Mihályi, deputat, ambii în Budapesta.

Și cu toate acestea ori tocmai pentru aceasta — societatea stă pe loc de patru ani, nu a mai făcut nimic.

Națiunea noastră are dreptul să ceară ca și aici să se facă rîndu-eală, și mai ales să ceară ca printr'o alegere de persoane mai potrivite reședința acestei societăți să se strămute în „românia”, unde ea își va pute împlini mai cu succes misiunea, care nu poate fi numai aceea a unei simple comptabilități asupra unei avari naționale, ci-i și socială și literară.

De altfel credem, că însuși comitetul, care de patru ani nu a întrunit adunarea generală, nu va avea nimic de opus ideii ca sarcina, care nu se poate împlini cu succes dela Budapesta, să se împlinescă de aici înainte de aiurea.

Dl V. A. Urechia, venerabilul president al Ligei, în semn de mulțumire pentru felicitările călduroase ce l-au adresat femeile române din Ardeal și Ungaria din incidentalul congresului dela Haag, a trimis de anul nou o căldă adresă tuturor celor care l-au felicitat.

Adresa (un reușit faximil al venerabilului luptător) e încadrată cu portretele iubiților nostri martiri și exilați. În vârful coloanei din dreapta a cadoului e bustul lui Decebal, ear' în stînga alui Traian. În mijlocul pervazei

de deasupra un vultur își întinde falnic aripile, ear' sub dînsul lupoaica lăptează pe Romulus și Remus. Jos în colțul din dreapta, alături de iscălitură, este și portretul venerabilului president al Ligei, Vasile A. Urechia.

Ucazul lui Hieronymi.

„Vieța noastră se începe din ziua, în care am început să ne adunăm la un loc, să ne înțelegem între noi, și cu cât mai strînsă e înțelegerea între noi, cu atît mai viuă ne e vieța și cu atît mai tari ne simțim noi înșine și mai puternici ne socotesc alții”, — eată cuvintele înțelepte și pline de adevăr, scrise în zilele trecute de un bărbat erudit, cuvinte ce ne arată marginile între care vieța noastră națională se mișcă și caracterul luptei noastre de până acum.

Deși nu știm tocmai cu siguritate a numi „ziua în care am început să ne adunăm”, totuși mulți dintre noi cu tot dreptul numesc ca prima acțiune politică marcantă, mișcarea din anul 1784, când pulsul vieții s'a arătat înaintat, când rupându-se firul răbdării, viteazul Horia cu spada în mână a pretins egala îndreptățire a tuturor din țară. Și ce a urmat o știm cu toții!

Nu s'a putut cu spada, — s'au pus pe rugămintele! În anul 1791 Români din Tisa și Carpați au așternut împăratului Leopold II. cunoscutul „Supplex libellum”, o petițiune în care earăși drepturi cer, între altele cer să li-se restituie teritoriul avut și probat în documentul din 1437. Dar soarta aștorfel de petițiuni ne e cunoscută.

A urmat apoi mândria vieții noastre, falnică adunare de pe Câmpul Libertății, la care mii de Români au alergat din toate unghiurile țării, ca să ceară „rețșezarea națiunii române în vechile ei drepturi și libertatea individuală și națională”. Și că la această adunare nu a fost reprezentată întreaga noastră națiune, nu poate susține nici cel mai bolnav șovinist; dar cum s'a ascultat glasul acestei națiuni am văzut, căci azi o amintire numai despre „rețșezarea în drepturi vechi” te duce în temniță, ear' dreptul individual și libertatea națională au ajuns de batjocura celor-ce sufer de orbie și trufie. În această adunare națiunea română și-a format și un program politic, din care mai decizător pentru soarta noastră a fost punctul

*) Proclamațiunea lui Bărnățiu.

5, în care se hotărăște „o adunare de toată națiunea pe fiecare an spre a se consulta despre interesele naționale ce le va cere timpul”.

S'au ținut apoi de-a rândul adunări, prin Blaj, Alba-Iulia, Mercuria, Sibiu, și toate acestea nu au fost decât „consultări asupra intereselor naționale”, așa cum dispunea punctul din programul amintit, ear' nu au fost demonstrațiuni în contra statutului, precum în fantasia sa își închipuia adversarul. Organizându-se națiunea română în „partid național” și cristalizându-și programul, adunările și mai de parte nu s'au folosit decât de dreptul petiționării, nedându-se ascultare celor-ce susțineau, „că drepturile ne se cer, ci se iau”. Poporul român deci și-a călcat pe fire, s'a umilit făcându-se miel, și s'a pus pe cerute, dar deodată și-a luat și acest puțin-nimica, și drept crimă socotindu-se, părinții națiunii au fost judecați.

Data această lovitură, stăpânirea noastră a luat de seamă și forța vitală a adunărilor românești, a înțeles și el „că cu cât mai des ne vom aduna, cu atît mai viuă ne devine vieța”, și într'un acces al vechiului seu morb, a pășit mai departe, venind cu ucazul referitor la desființarea partidului național român.

Trecem peste prima lovitură, și ne oprim la al doilea ne mai pomenit afront făcut simțământului de dreptate. Căci cine va crede, că acel ucaz, care a dispus desființarea partidului național, nu a avut de scop ciontarea mișcării noastre peste tot? Oare dl ministru s'au nu fi știut, că un partid politic cu statute provăzute, după-cum dînsul a cerut în ucaz, nu poate să existe, ba că ordinul ministerial 1508/1875 exclude cu totul posibilitatea înființării unei reuniuni politice de naționalitate? Oare nu a fost bătaie de joc, a pretinde dela un popor apoi, a-și rezolva afacerile interne în reuniuni literare și de agricultură?

Paloșul a fost însă îndreptat de astădată direct spre popor, și îndeosebi al doilea ucaz ne-a confirmat în credință, că a fost dat pentru oprirea adunărilor populare. Această ordinațiune a fost confiscățiunea dreptului nostru de întrunire.

Dar să vedem, putem noi vorbi despre un drept de întrunire, este acesta basat în legi, sau e pus direct la discrețiunea ministerială, și care cas ministru îl poate exercita ad libitum, chiar și fără responsabilitate pentru abuzuri?

Conform unei declarațiuni făcute de Coloman Tisza, în calitate de ministru de interne, în ședința parlamen-

tară din 29 Martie 1878, baza la dreptul de întrunire o formează:

„O ordinațiune ministerială, dată în 1848 în Aprilie, cu ocaziunea mai multor casuri singulare ivite în țeară, care ordinațiune s'a aplicat mai târziu pretutindenea, și s'a menținut în vigoare de cătră guvern și dela anul 1867 încocoace”.

Acest ordin, dat poporului din Ungaria strict zis în formă de proclamațiune de cătră bărbații de stat de atunci: Deák, Eszterós etc. — în resumate următorul: „Nime nu poate convoca o adunare de popor, dacă timpul, locul și scopullămurit nu-l va anunța în decurs de 24 ore președintele celui forului judecătoresc din loc; și dacă cineva fără această prealabilă anunțare totuși ar conchema vre-o conferență, aceasta să se oprească, ear' convocători să se pedepsească!”

Dl Tisza însuși a emis apoi un ordin tot pe baza celui din 48, adăugând însă, că adunarea trebuie cu trei zile mai nainte anunțată, trebuie convocată de 6—8 indivizi și în sfîrșit trebuie indicată chiar și oratorii dela respectiva adunare. Acest ordin însă provisor fiind, s'a revocat mai târziu.

Resultă deci, că în Ungaria adunările populare, care sînt de cea mai mare ponderositate în vieța constituțională a unui stat, nu și au baza în lege sancționată, ci în niște ordine defectuoase, lipsite de orice principii salutare.

Cunoaștem însă pe lângă declarațiunea dlui Tisza și o alta, de care însă guvernul nu vooște să știe nimic, cunoaștem răspunsul ce ministrul de interne baronul Wenckheim Béla l'a dat în ședința din 1 Maiu 1868 celor-ce în chestiunea adunărilor populare l-au interpelat.

Eată-l:

„Nu există numai un drept, care să nu fie exprimat lămurit în legea scrisă; căci precum un drept constituțional, întărit prin continuă exercițare și datini legale, se susține, acesta și trebuie să se susțină. Între multe altele aparține aci și dreptul de întrunire, care nu e prin lege statorit, dar este drept o urmare naturală a ideii de constituțiune și a libertății individuale asigurare prin lege”.

Guvernul deci recunoaște s'arbitrește dreptul de liberă întrunire, ca un

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Ziarul unei femei.

— Roman —

De

Octave Feuillet.

Tradus de Lucretia Popescu

(Urmare).

Capitolul XIII.

30 Iulie.

Puține noutăți. Cécile se pleacă mult, tot mai mult sub puterea și farmecul dlui de Eblis, e bătător la ochi, și toți observă aceasta. Ce să cred de el, nu știu. E o enigmă pentru mine. Este sigur că față de Cécile nătrește curiozitate, plăcere, un interes viu, ba chiar simpatie, dar după-cum mi-se pare, nimic cu patimă, nimic din aceea — abia cutez să spun — ce ar pute semena cu privirile pe cari, mai demult le-am văzut atât de des îndreptate spre mine, și pe cari și acum mi-se pare că le observ îco-colo. Chiar vocea lui, când vorbește cu mine ea un ton particular, pe care față de Cécile nu-l are nici-odată. — Ce se va fi petrecînd în această inimă?

Azi-diminează mă plimbam prin parc și îmi pusei eară și eară această întrebare; da,

recunosc că am plâns puțin, deși nu vîrs ușor lacrimi. Dar emoția necontenită, tainică, a cărei pradă sînt eu, reșboiul ascuns cu cea mai bună prietenă a mea, lupta internă între conștiința și datoria mea, între patima mea nenorocită și prietenia mea, acest martiriu — căci nu e altceva — mi-a sguiduit nervii grozav. — La o cotitură a aleii solitare, pe care mă plimbam, văzui deodată apărînd d-na de Louvercy, și ștergîndu-mi repede lacrimile, mi-se pîră că și dînsa ținîndu-și batista în mână făcî aceași mișcare. Și ea a plîns; nu se putî însă reculege așa iute ca mine.

„Mă surprinzi într'un moment de mare slăbiciune”, zise ea.

„Sufere dl Roger mai mult ca de obicei, doamnă?” o întrebai eu.

„Fisicesce nu... dar starea lui sufletească mă aduce în desperare...”

În decurs de câteva zile de când s'a lăsat a fi înduplecat și-și caute distracție în societatea noastră, mi-se pîrea a descoperi o îmbunătățire; dar a fost o amăgire... Cred chiar, că reintrînd în societate, l'a făcut să simtă îndoit greutatea schimonosirii lui și l'a mărit încă durerea și sentimentul umilirii... D-ta nu poți ști... dar eu, care sînt martora zilnică — are accese de revoltă și furie ca un ânger căzut, cari pe mine atît ca mamă ca și creștină mă spărie... Vai, iubitul meu

copil”, zise ea prinzîndu-mi mînile, „în asemenea nenorociri numai Dumnezeu ne poate întări!... Și el nu crede în puterea lui — sau ce e încă și mai rău, cărțește în contra lui! Fuge de biserică ca un leproș... Dacă ar vrî să se roage numai odată, s'ar simți mai liniștit, deși nu consolat, de asta sînt sigură... Dar nu vrea... și cu toate acestea mă iubește așa de mult... nici-odată însă de când l'a s'a întemplat nenorocirea nu l'am putut îndupleca, să se roage... l'am rugat în genunchi pentru asta... nu vrea s'o facă!”

Și s'ermăna femeie lăsa curs liber lacrimilor. Ne priviam amîndouă dureros, și gâsîrăm puțină mîngăiere, în aceea că inimile noastre întristate se apropiară mai mult.

Capitolul XIV.

1 August.

Această zi nu o vooiu uita în veci.

De cîtăva vreme e mai puțină vieță în castel, și așa pe azi după prânz nu s'a propus nici o plimbare; fiecare rêmase în odaia lui, sau în salon.

După-ce scrisei rîndurile de mai sus, venii la idea, să mă întorc încă odată în aleea sinistră și solitară, în care întălisem pe doamna de Louvercy, și a cădă din nou în visurile întrerupte de domnia-sa. Tocmai

vooiam să trec pe sub promenada de pomi, când distinsei la înderătul meu pași repezi; mă întorseși și cunoscu pe dl de Eblis.

„Scusați-mă d-șoară”, zise cu cea mai serioasă expresie a feței lui; „vreai să-mi faci onoare a-mi acorda o convorbire de câteva minute?”

Inima înceta să-mi bată la aceste vorbe, și când își începî din nou a funcționa, palpitările erau atît de vehemente, încât mi-se pîrea că simt, cum toată ființa mi-se topește... Presimții că a sosit momentul, în care vor fi pronunțate vorbele hotărtoare asupra sorții mele.

„Domniule major” îi răspunsei eu silindu-mă să nu ascund emoțiunea cum am putut mai bine, „mi-e frică însă, că foarte neperfect, îți stau la dispoziție”.

El însuși era agitat și merse un timp tăcut pe lângă mine; apoi începu: „Domnișoară, și-se va pură mare de tot nemodestia mea; dar cel puțin îți va fi o dovadă despre încrederea adăncă și plină de respect ce-mi inspiri; fiindu-mi dependentă de d-ta fericirea sau nefericirea vieții mele... D-ta, domnișoară, ești în stare a apreția pe d-șoara Cécile de Stéle, mai bine ca ori-cine... Îi ești prietenă din copilărie... Și în mănăstire ai fost colega d-sale, nu-i așa?”

„Da, dle major”.

„Ai avut ocazie, să-i studiezi cu temei caracterul și spiritul, și s'o cunoști... Îmi dai voce înainte de a-i cere mâna, înainte de a-mi lega vieța întregă de a ei, să te întreb, ce păreri ai despre ea?”

„Numai bune”.

„Nu e așa, domnișoară, nu găsești nimic banal în întrebările mele... te congijr să-mi dai un răspuns asemenea... Că domnișoara de Stéle e o fetiță tină, atrăgătoare, e ușor de observat... e grațioasă și distinsă... strălucitoare și de spirit, acestea le știu toate... Dar caracterul se pare a-i fi fantastic și curios; mă surprinde, ba chiar mă spărie puțin, și-o mărturisesc... și acum te întreb pe d-ta, care ai pătruns în adâncimea caracterului ei, ce pot spera sau de ce să mă tem?”

„Cécile nu și-a cunoscut mama, domniule major... a crescut-o tatăl ei, al cărui singur copil este, și care a desmerdat-o puțin, ba chiar mult... În aceasta zace lămurirea dispoziției ei schimbăcioase, a acceselor și toanelor curioase, care le-ai remarcat. Dar are un naturel eminent, e cea mai gîngășe, credincioasă și devotată prietenă; va fi și cea mai gîngășe, credincioasă și devotată soție — sub o condițiune la tot casul, sub aceea să fie bine condusă și să-l iubească pe cel care o conduce”.

(Va urma.)

drept individual și natural, practicat de omenime de secol de ani, și mîr cum domnul Tisza a fost așa un aprig apărător al acelor ucizări, el, care în ciuda logice sale a susținut la timpul său, că „un drept, care deși nu e provăzut în lege, dar prin exercitare de către o națiune e sfințit: nu poate forma obiectul ordinațiilor guvernului!“ Că acest drept noi Românii l-am exercitat, că pulsul vieții noastre au fost intrinșice, nime nu ni-o poate contesta, — dar că ordinațiile ministeriale ne neagă acest drept, înțelegînd libertatea individuală numai în principiu, încă nu se poate tăgadul.

Era un timp însă, când astfel de ordinații erau întimpinate cu cea mai mare vehemență de către cei mai iubitori de adevăr din casa de jos a țării... natural însă, numai până-ce le privia interesele lor proprii. Așa gîsim în ședințele anului 1878 mai des încercări pe membrii opoziției cu ministrul lor Tisza, și între aprigii lup-tători în contra ordinelor de opreliște a adunărilor publice e tocmai ministrul de tristă memorie Szilágyi, atunci deputat în opoziție. Eată ce susținea el atunci:

„Dacă această ordinațiune (a lui Tisza!) se va recunoaște, două principii primejdioase se introduc în constituțiune: 1. că prin ea dreptul liber și constituțional al cetățenilor se pune direct la dispozițiunea guvernului. 2. că numai o călcare a legilor scrise, ear' nu și a drepturilor constituționale exercitate de cetățeni prin us se privește de transgresiune a cerului de activitate“ (a func-tionarilor).

Aluziunea la ministru făcută în punctul 2 o țese mai departe în următoarele:

Eu nu-i pot recunoaște domnului ministru dreptul, ca libertatea întrunirii în Ungaria să o hotărască dînsul după chibzușă și placul propriu. Ti neg dreptul puterea constituțională, ca existența dreptului de liberă întrunire să o ștergă cu singura trăsătură de pîndă!“

Excelentul jurist de atunci nu șovăștea a spune, că o atare ordinațiune ministerială e vătămarea unui cardinal principiu juridic, este o vătămare fatîșe a legii. „Dar nu e întrebarea, care e legea vătămată de ministru prin ucizul exmis, oi adevărată întrebare e, care e isvorul de drept din care își are originea îndreptățirea ministrului de a exmite peste tot astfel de ucizări?“

Ne place mult a ridica acum această armă, care dl Szilágyi cu 16 ani înainte sincer po te a purtat-o față cu strivorul de drepturi Tisza Kálmán, și a îndrepta-o acum noi contra ace-luia ce azi rușinos se ferește de ea și contra șolului sau de arme, a domnului Hieronymi. Cum stăm, dle, cu cele zise în anul 1878 în ședințele dela 9—11 Maiu, sau își retragi cuvintele de-atunci??

Dar' se auzim și pe alt jurist, care tot atunci și-a ridicat glasul de apărare pentru adunările populare.

Eatã domnul L. Mocsáry ce a zis atunci:

„Dreptul de întrunire se bazează pe împingerea, că fiecare cetățean are dreptul de a-și manifesta gândirile, atât prin presă, cât și prin vorbire publică; acesta e directă urmare a libertății sale individuale! Eu cred mai departe, că în această privință ea lege pozitivă se poate lua dispozițiunea articolului III, §. 32 din 1848, în care se enunță tragerea la răspundere a ministrului, în cazul când acesta ar vătămă libertatea individuală a cetățenilor!“

Eatã deci ilegalitatea ordinelor de opreliște dovedită de ei înșiși, dar' acum ignorată cu trufie. Nu e lipsă de comentarul nostru, căci păreri lor mai bine și-le vor pricepe. Dl Hieronymi pe ducă fiind ni-a cântat o melodie falsă și vicleană, dar' se nu creadă că noi vom adormi la această „dulce“ melodie a lebedei în formă de uliu.

Noi am numit acele două ucizări „ridicole“, la ce foile maghiare ne amenință cu noul guvern, care va și să ne demonstreze că nu sînt ridicole. Acestora sîntem datori a le răspunde

cu cuvintele autentice ce un deputat tot în ședințele amintite mai sus a rostit:

„Vom vedea pe ce se pune mai mare preț în Ungaria; pe lege ori pe ucizul ministerial, pe voința unei națiuni sau pe hamalii ministrului de interne. Ucizul ministerial nu-i vom da ascultare și nici că ne este iertat a o face, aceasta trebuie comunicat poporului... căci pe baza dreptului constituțional, cel-ce dă ascultare ordinațiilor ilegale, partaș se face și el la călcarea legii!“

Budapesta, 28 Dec. v. 1894.

Dorin.

Chestiunea română în Englitera.

Sub titlul „Mișcarea română“, „Standard“ dela 24 Decembrie n. publică următoarea scrisoare:

Domnule Redactor!

Declarațiunile corespondentului d-voastre din Viena în edițiunea de Sâmbătă a lui „Standard“, asupra mișcării românești, nu sînt justificate; pentru-că dacă noi nu am fi lucrat pe față în această chestiune, dacă nu am fi apelat la opiniunea publică prin a pune înaintea ei legitimizele noastre suferințe, eu nu aș zice atunci nici o iotă asupra „irredentismului“.

Dar' când poporul român din Transilvania și Ungaria s'a adresat împăratului, prin așternerea unui Memorand, stipulând suferințele lui juste și cerînd sanarea lor, când noi apelăm la lumea civilizată pentru aducerea unei arangiri drepte și rezonabile ale chestiunii, eu am dreptul a zice, și sper că-mi veți permite aceasta în valorosul d-voastre jurnal, că nu este act chestiune de „irredentism“.

De sigur că nu noi dorim a conturba pacea, și nu sîntem noi aceia, care intenționăm destrucțiunea imperiului austro-ungar. Românii, crede-mă, domnule, sînt convingși fără clintire, că marele pericol al naționalităților, precum și acela al naționalității Maghiarilor, vine dela Nord; într'un cuvînt, noi dorim numai tăria și existența Austro-Ungariei. Dar' când facem aceasta, noi cerem să fim egalul, și nu sclavul Maghiarului.

Contele Kálnoky în ultimele delegațiuni austro-ungare s'a exprimat cum urmează: „Irredentiștii încep a lucra din momentul când relațiunile dintre guverne devin reci ori încordate“.

Ei bine, cum nu este cazul acesta între Austro-Ungaria și România, mișcarea noastră națională, dacă ar fi irredentistă, fără îndoială, ar diminua, sau n'ar exista de loc. Dar' contele mai zice: „Curentul național actual în România este răspîndit peste toată țeara și este foarte puternic“. În fapt toți Românii fără distincție de partid, condamna politica de maghiarizare a guvernului ungar.

Voiu cita mai departe pe Dr. Wekerle (v. „Figaro“ 28 Septembrie a. c), el zice: „Cineva trebuie să începă mai întăiu cu unii Maghiari pentru a face să dispară neînțelegerile între cetățenii de rasă maghiară și cetățenii de rasă română“. Alți bărbați de stat Maghiari au recunoscut, că reforme în Ungaria încât privește naționalitățile, sînt o necesitate urgentă, și așa mai departe.

Dl Sturdza, leaderul partidului național-liberal din România, într'o scrisoare publicată în „Pester Lloyd“ acum sînt câteva zile, a zis: „În opiniunea mea, așa numita „Irredenta Română“, este o pură invențiune din partea vrășmașilor noștri, și pot mai departe zice, că aceia care încă își mai ocupă mîntea cu ea, sînt rău informați. Existența Austro-Ungariei este, tot atât de mult după-cum existența României este, o necesitate europeană etc.“

Din cele de până acum este clar, că chestiunea noastră națională nu poate fi irredentistă, și noi nu putem a ne împedea să exprimăm regretele noastre vîzînd că ni-se impută irredentism, atunci când zece milioane de nemaghiari luptă pentru libertate și frățietate contra unei națiuni de șese milioane, posedată de dorința de preamărire proprie.

Încât privește agenții ruși, D-zeu știe când ei au existat, dar' noi Românii, — noi mărturisim sus și tare că noi nu știm. Dar' ceea-ce știm noi este, că aceasta este o manifestațiune din partea unor Maghiari, și ca atare, nu ar trebui să i-se deie nici un crezîmînt din partea poporului englez.

Cu mulțumiri recunoscătoare pentru spațiul ce ați fost atât de bun a da chestiunii române în coloanele d-voastre, sînt al d-voastre devotat servitor

24 Decembrie 1894.

G. N. G.

Discursul dlui Al. Lahovary.

Roștit în ședința dela 30 Noembrie în Camera română.

Cât pentru noi, ne mîndrim cu faptul că ni-am îndeplinit cătră țeară întreaga noastră datorie, ferind-o și de umilirii și de pasuri ne cugetate; căci ce era mai greu, este că eram puși între curentul de simpatie, de înfrășire, de durere de aci și între datorile noastre internaționale de dîncolu, noi zice am știut pe o cale strîmță și periculoasă între două prăpăstii să mergem fără să șovăim, fără să vestejim, fără să vătămăm nici sentimentele d-voastre ale tuturor, nici să periclăm relațiunile noastre internaționale. (Aplause).

Noi ni-am făcut datoria întreagă pentru țeară și ni-am făcut-o fără a aduce țerii nici încurcături, nici înjosiri. (Aplause prelungite).

Noi nu cunoaștem nici calea umilirilor, nici formula scușelor, și când vom fi siliți să ajungem la aceasta din cauza imprudențelor d-voastre, ale opozițiunii, vom părăsi acest loc și vom trece pana acolo, cari sînt și meșteri și experți în asemenea redacțiuni. (Aplause).

Poate-că dumnea/or atăta așteaptă, poate că asta voesc; dar' eu nu doresc un asemenea guvern, care dela început să vestejească mîndria țerii mele; nu doresc să mi se strîngă inima de durere, când voi vedea că un ministru român, întrînd în ministerul afacerilor străine al regatului românesc, să fie silit a închina fruntea în fața străinului încă de pe pragul uși. (Aplause prelungite).

Mai sînt, dlor, câteva mîrgăritare în prosa dlui Sturdza dela 1885, vî cer voe să vă mai osteneșc cu ele. Nu le ajungeau jurnalele române, redactate și ziare franceze. Cățiva atunci redactaseră o petițiune, prin care cereau să se desființeze legea expulsării. Această petițiune s'a susținut în senat. Eu nu o cred întemeiată. De aceea n'am is-călit-o atunci. Dar' eată în ce cuvinte o combătea dl Sturdza. Voiu traduce: „Care sînt cuvintele ce se pot invoca în contra unei asemenea legi? Ear' o să se pună pe terenul sentimentalismului; vor căuta să se „înduioșeze printr'o icoană mișcătoare a suferințelor exilatului. Noi le cunoaștem!“ Chiar recomandăm acestor domni versurile „minunate ale lui Victor Hugo“.

Eatã o consolățiune literară, cu totul nimerită. Ea de sigur a împacă deplin pe aceia, care pe pămînt străin unii muriau de foame, ear' ceilalți vedeau murind de tristare soțiile și copiii lor. Dlor, pe care într'un avînt de patriotism v'am expulsat fără să vă dăm 24 ore să vă regulați afacerile, dlor, care sînteți siliți să vă îngroapați soțiile pe pămîntul exilului, dl Sturdza vă po-vătușeste să ceteți niște frumoase versuri ale lui Victor Hugo! Dumnea/or, care la execuție, — eu nu o cred necesară, fie și necesară — mai adăugau insulta și ironia — eată-i pe cei care azi poartă în mînele lor bănuite drapelul naționalismului, care nu se mîrginesc în hotarele care ni-le-a dat Dumnezeu și istoria, care vreau să treacă peste toate părțile unde sînt Români, să impună stăpînitorilor acelor Români niște legi mai nedrepte, niște tratamente mai umane, fără să ne spună nouă, guvern, care sînt mijloacele pentru o asemenea uriașă operă. Ei bine dlor, aceasta e de dorit, dar' să vedem dacă acei care ne împing sînt de bună credință și al doilea, dacă lucrul e cu puțință, până unde se poate, și al treilea dacă o asemenea politică, și aceasta e considerațiunea cea mai mare, nu ar fi foarte păgubitoare și foarte rea pentru acei tocmăi de soartea cărora toți ne interesăm și cărora am voi să le îndulcim suferințele și să îndreptăm legile sau care gem. Să vedem dacă asemenea purtare cerută de d-voastră nu unui deputat, nu unui gazetar, dar' ministrului afacerilor străine ale regatului României, e o cerere sinceră, sănătoasă și folositoare pentru scopul pe care unii vă faceți că îl urmăriți — și din aceste trei puncte de vedere voiu dovedi că nu e nici sinceră, nici cugetată și posibilă, nici mai cu seamă folositoare. Nu e sinceră!

„Mi-se pare că e inutil să mă mai întind asupra acestui punct, camera ar crede că glumesc dacă după probele care le-am dat așa mai voi să mai rup masca de fals naționalism pe care acești oameni o poartă pe figura lor.“

Dl I. Grădișteanu: Domnule ministru, credeți că numai un grup de politicieni cer aceasta?

Dl Al. Lahovary, ministrul de externe: Nu, dar' eu vorbesc cu acei care reprezintă o putere în țeară, care sînt un partid organizat cu trecutul său și care probabil ne vor înlocui aici; aceasta e interesant acum. Ceea-ce se va petrece peste 10—15 ani, aceasta nu poate să intereseze o cameră, care nu se ocupă decît cu interesele actuale ale politice practice, ear' nu cu ipotezele incerte ale unui viitor necunoscut.

Dl I. Grădișteanu: E vorba de sentimentul public. (Va urma.)

Munții-Apuseni.

(Correspondență particulară a „Tribunei“.)

Abrud, 8 Ianuarie 1895.

Sîntele sîrbători ale Nașterii Domnului doară nicăiri nu se prăsnuesc cu atăta pietate în același timp însă și cu atăta voie bună ca aici la noi. Minerii, cari cea mai mare parte a vieții o petrec în adăncile mine muncind greu pentru cei ce se îndeletnicesc în palate și teatre, în baluri și voiajuri, folosesc totdauna sîrbătorile Crăciunului mai întăiu spre a aduce mulțumita în casa Domnului Atotputernic Creator pentru-că li-a dat sănătate și putere, acest capital de exploatare pentru îndeplinirea grelei munci ce a muncit nu-și uită însă nici de distracțiunile atât de necesare unui muncitor, carele cinci din șapte zile ale săptămănei le petrece în pantecele munților.

În acest an minerii noștri au fost mai norocoși ca de altă-dată, căci societatea noastră de diletanți a doua zi de Crăciun i-a îmbucurat jucănd „Pentru ochii lumii“, comedie în două acte localizată de dl Virgil Oniț, cu un succes la care nu s'au așteptat nici cei mai exagerați optimiști.

Întăradever, domnișoara Eugenia Macaveiu, presidenta comitetului domnișoarelor din Abrud și giur în rola Constanța, soția lui Melinescu a dat probe palpabile că posedă mult spirit artistic; expresiunile, mișcările mimicele și peste tot întreaga-i ținută nobilă ar îndreptă-o a pași pe o scenă de primul rang. — Tot așa de bine a debutat și d-șoara Sabina David, în rolul Melina, fiica Melinesților; pentru-că deși sveltă și bine făcută, precum se zice ca trasă printr'un inel, așa și-a jucat de bine rolul naiv, încât nici o artistă consumată n'ar fi putut-o întrece; eară domnișoara Eugenia Ciura în rolul de Zoia, soția lui Razian, ni-a dat și de astă-dată do-vađă despre cunoscuta-i diligență și acuratețea ce o caracterizează, căci atât în studierea rolei cât și în executarea acesteia a fost excelentă.

Bine și cu precisiune și-au jucat rolurile și domnișoarele Roma Lucaciu și Virginia Pușcaru.

Mult a delectat publicul dl Petru Macaveiu în rolul Razian, fost cofetar, care atât prin pășirea pe scenă cât și prin costumul și predarea întregii sale role a probat, că posedă mult spirit comic; ear' dl Ioan David candidat de avocat, în rolul Melinescu și dl Aurel Șuluțiu, subcomptabil, în rolul Cornel, fiul lui Razian, și-au jucat rolele cât se poate de bine; la culmea chemării sale însă a fost dl Toma Străjan, care în rolul lui Stefan Călin, negustor de lemne, a făcut să ridă și pe cei mai flegmatici. N'au rămas înapoi nici dnii Deonca și Petru Mladin, care și-au jucat rolurile cu mult tact.

Netăgăduit merit la acest succes ne-așteptat are însă dl Aurelian Trifan, sodal pă-pucar, care în deale teatrului are multă experiență; cooperarea și pe viitor cu diletanții noștri va fi pentru dînsul un titlu mai mult pentru a se pute împărtași ca sodal român de vre-un stipendiu național.

Cu un cuvînt piesa a succes peste așteptare, ear' rezultatul material destinat pentru a procura vestiminte școlărilor și școlă-riștelor misere, — era cu mult mai mare, dacă sala în care s'a predat piesa era mai spațioasă, căci afară de șovinisti cunoscuți, au participat atāt la reprezentare, cât și la petrecerea cu dans ce a ținut până în zori de zi, toate pătrurile societății cu întreg corpul oficeresc din garnisoană. Îngustimea salei a cauzat însă despărțarea unui mare număr de doritori a participa.

Înceihu dănd expresiune speranței, că frunții noștri și pe viitor își vor da silișta ca atari petreceri cu scopuri atāt de nobile să se aranjeze cât mai des, și nu dubităm un singur moment, că societatea diletanților și a gentilelor diletante nu vor denega nici-odată binefăcătorul lor concurs. Cor.

Spicuirii din foile maghiare.

Înregistrînd ucizul lui Hieronymi, „Pesti Napló“ zice, că primarul Clujului de aceea a adus la cunoștința publicului opreliște, pentru-că a înțeles că „Valahii din Cluj vor să țină mai multe adunări pregătitoare“.

Și adecă ce pregătesc „Valahii din Cluj“?

Nu cumva revoluție?

Dle primar al Clujului, pentru D-zeu, grijește, că-i primejdie mare!

SITUAȚIA.

Precum reese din telegrama de aseară, reproducînd spusele lui „Pester Lloyd“, crisa se încurcă tot mereu. Clica tiszaisztă duce rășboiul contra Coroanei tot mai pe fă-țiș; jocul ei este însă foarte viclean. Pentru ochii lumii, la aparență, declară că nu vrea să fusioneze cu Apponyi, până nu se va

înpedă de aspirațiunile lor naționale, în primul rînd de pretensiunea unei armate ungare separate. Zicem dinadins la aparență, ca apărătorii cinstiți ai contractului dualistic, pe când toată lumea știe, că în as-cuns sprignesc pe kossuthiști, primind ajuto-ri lor în parlament și altă parte.

Refuzînd deci fusiunea cu Apponyi, cred a înșela Coroana, poșnd de dualiști neprihanați; ear' șeful partidului național se arete, că numai de mila clicei tiszaisztă poate ajunge scopul după care dorește de 20 și atătă ani. Și totuși, spre a-l înșela și pe el, zic în „Pester Lloyd“, că „la timpul potrivit se va ivi idea fusioării; dar' anunța-rea ei n'are valoare, până nu există condiți-unile prealabile indispensabile pentru contopi-rea acestor două partide“.

Bagă bine de seamă compania de exploatare a popoarelor, că îndată-ce ar intra în minister și alt element decăt pur tiszaiszt, ar începe descompunerea care în scurt timp ar duce la ruina completă a „liberalismului internațional“, de care vorbește și contele Stefan Zichy în apelul său cătră Monarch.

Învitare de abonament

la

„TRIBUNA“.

Cu 31 Decembrie v. 1894 ex-piră abonamentele lunare, cuar-tale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sînt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamen-telor lor pentru regulata expediție a foil.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună după stilul vechiu.

- Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.
- Abonamentul trimestral costă . . . 3 fl. 50 cr.
- Abonamentul semestral costă . . . 7 fl. — cr.
- Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.

Este în interesul dlor abo-nenți, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonenți vechi sînt ru-gați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășiile, în care li-s'a trimis „Tribuna“ până acum.

Administrațiunea.

CRONICĂ

Pentru scumpii întemnițați evla-ria în popor crește mereu. Din Tauri ni se scrie, că poporul de acolo a hotărît, din iubire față de scumpii noștri martiri, că pe timpul cât vor fi întemnițați, în fiecare săptămână într'o zi să se slujească o s. litur-ghie, și anume în săptămăna I Lunii, în a II Marți și așa mai departe până se gată, și apoi eară se începe din cap. S. jertfă o dau pe rînd câte 4—5 familii.

Această faptă creștinească s'a și început de 3 săptămăni.

Din Bistrița ni-se scrie: Aproape toți membrii partidului național român din comi-tatul Bistrița-Năsăud, cari au subscris convoacarea adunării din 28 Noembrie 1894, ori au luat parte la acea imosantă adunare au primit amenințarea emanată în urma ordinului mi-nisterial din 9 Decembrie 1894 — prin co-mitele suprem al comitatului Bistrița-Năsăud. În special au primit amenințarea domni: Dr. Ciuta, Dr. Tripion, Cîrl Deac, Simion Monda, Anchedim Candale, Ioachim Murășan, Dr. Larionessi, Lazar Avram, Ieronim Slavoca. În 4 Ianuarie s'a efectuit în Năsăud organi-sarea comitetului și comisiunii administrative de fondurile centrale și școlare grănițerești. Au fost aleși pe periodul de 6 ani în sensul statutului, dl vicar Dr. Ioan Pop, ca pre-sedinte al comitetului și comisiunii, ear' membri ai comisiunii administrative: Dr. Ciuta, Ioachim Murășan, Dr. Larionescu Anchedim Candale, Cîrl Deac, Gavril Scridon. Le dorim deplin succes față cu clica lui Csokán János.

Din Vaș se scrie „G. T.“, că un in-telligent român voină a petrece seara de Crăciun în societatea condamnaților noștri poli-țici, și-a cerut specială permisiune dela di-rectorul închisorii, dar' acesta în modul cel mai brusc a refuzat de a da permisiunea ce-rută. Înzadar s'a provocat dînsul la însem-nătaea marel sîrbători, înzadar a cerut să i-se permită a petrece măcar până la 7 ori 8 ore seara în societatea condamnaților, căci directorul ținea una, că „regulamentul nu face excepțiune“ și că condamnații, ca de obi-ceiu, la orele 7 vor fi încuiați în celulele lor. Astfel cei-ce au cercetat pe condamnați în sîrbătorile Crăciunului, au trebuit să se mul-

Bibliografie.

La Institutul Tipografic, Sibiu se află de vânzare

Nuvele, de Russu Șirvanu. Prețul unui volum este 1 fl.

A apărut: 'Ghiveci' de Dr. Urechiă, cu o prefață de A. Vlahuța. Se află de vânzare la Institutul Tipografic, Sibiu. Prețul fl. 1.45

Invitare de abonament.

Simțindu-se la noi Români din Ardeal și Ungaria lipsa unei noi foi literare-beletristice pentru familie, subscriem aminteamă în Martie 1894 o astfel de foie, cu numele 'Rândunica'.

Cu începuturile și aspirațiile noastre 'Rândunica' a fost primită cu simpatie și îmbrățișată ca căldură în toate părțile nu numai de publicul românesc din Ardeal și Ungaria, pentru care a fost în special întemeiată, ci și de publicul din România și Bucovina.

Încurajat astfel de spriginul moral și material, am decis să continui cu redactarea și editarea foii și în anul 1895. Dorința mea ar fi, ca în decursul anului acestuia să introduc mai multe îmbunătățiri esențiale, între altele și ilustrații. Dar ca aceasta să se poată realiza, am lipsă și mai departe de spriginul onor. public, în măsură mai mare ca până aici.

În coloanele ei se va publica ca și până acum, tot ce cade în sfera literaturii, în primul loc lucrări originale, romane, povești, descrieri, eseuri teatrale, studii literare, poezii etc., apoi traduceri alese, după autorii cei mai buni și distinși și produse de ale literaturii noastre populare.

Se vor publica glume, ghicitori, anecdote etc., precum și povești bune cu privire la viața casnică, din sfera educației, igienei, medicinei și îndrumări privitoare la economia casnică.

'Rândunica' apare de trei ori pe lună, adevă în 10, 20 și 30 a fiecărei luni, în forma 4 mare. Prețul abonamentului este: Pa an 6 fl., pe 1/2 an 3 fl., pe 1/4 an 1.70 fl. Pentru România pe an 16 franci.

Sibiu, la finea lui Decembrie 1891.

Cu distincă stimă:

Silvestru Moldovan

editorul și redactorul 'Rândunicei'.

A apărut revista 'Vieața' Nr. 46 de Crăciun, cu următorul interesant și variat sumar: În ajunul Crăciunului, de A. Vlahuța. — Numai odată, poezie de Ioan Gorun. — 'Adevăratul Lahovari', de Urechiă. — Lângă altar, poezie de Mariu. — Banul lui Ionică, de I. Gorun. — Nedumerire, poezie de I. N. Roman. — Dela Camera, de R. — Dragoste, poezie de C. D. Fortunescu. — Spanacul viitorului, de Iodofom. — Sonet, de Abel. — Epigrame, de A. Prahoveanu. — Iubire, poezie de B. — Președintele Flaishlein și inamovibilitatea cheii, de Iodofom. — Poveste de Crăciun, poezie de St. O. Iosif. — Strofe antibachice, de A. P. — Vanitas, poezie de A. Vlahuța. — De sfințele sărbători, de Red. — Răsunarea lui Riegler (ilustrație).

Oălindarul zilei.

31 Decembrie 12 Ianuarie, 1895.

Intim: Cuv. Melanie.

Gregoria: Ernest.

Soarele: răsare 7.46 apune 3.29 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 11 Ianuarie n. 12 oare dimineața.

Table with columns: Presiunea atmosferică, Temperatura după Celsius, Diferența presiunii, Direcția și forța vântului.

Din țeară 11 Ian. n. 7 oare dimineața.

Table with columns: Stațiunile, Presiunea atmosf. în mm., Temperatura Celsius, Vântul direcția și tăria.

Bursa de măruri din Budapesta del 9 Ian. n. 1895.

Table with columns: Săminețe, Prețul per 100 chilogr., Cămină, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 11 Ianuarie n. 1895.

Table with columns: Hartie-monedă română, Lire turcești, Ruble rusești.

Bursa de Budapesta.

Din 9 Ian. n. 1895.

Table with columns: Renta de aur ung., de aur austriac, Imprumutul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Viena.

Din 0 Ian. 1895.

Table with columns: Renta de aur ung., de aur austriac, Imprumutul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Buotrești.

Din 27 Dec. v. — 4 ore p. m. Cassa Ultim

Table with columns: Renta rom. per 1875 5/8, Oblig. de stat C. F. B., etc.

Schimb

Table with columns: Londra 3 luni, Berlin 3 luni, Paris 3 luni, Viena, Agio.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Ciocota

Proprietar: T. Liviu Albin.

'Lumina' este numele unei alte foi române ce a început să apară în Giula.

'Lumina' este organ eclesiastic-didactic-social și literar. Apare de două ori pe lună, în mărime de 8—12—16 pag. 4 și costă pe an 3 fl., pe 1/2 an 1 fl. 50 cr. Redactor responsabil e dl D. Voniga, ear' prim-colaborator dl prof. Dr. Elefterescu. Abonamentele sânt a se adresa redacției în Giula (Gyula), Strada română nr. 2.

Rabinul Bloch cătră deputații italieni.

'Pester Lloyd' aduce știrea, că deputatul Reichsrath-ului din Viena și rabinul Dr. Bloch a adresat deputaților italieni un memorandum, în care arată situația de nesuferit în care s'ar afla Oveii din România, și-i roagă totodată, că precum dinși au intervenit în favoarea Românilor din Transilvania, a căror soarte este de învidiat pe lângă cea a Ovreilor din regatul României, să facă și în favoarea lor o mișcare cătră deputații români, în care se stăruiească ca să li-se amelioreze soarta.

Pentru duel.

Tribunalul din Oradea-mare osândise pe Örley György la nouă luni închisoare de stat, pentru-că în un duel a omorât pe avocatul Kálmán József. Acusatorul public a recurs la Tabla regească contra pedepsei atât de ușoară pentru o viață de om. Tabla luând în desabtere cauza, deși a considerat toate momentele atenuante, că osânditul a avut o viață nepătată, ca are rang de oficer, că a fost foarte iritat, — totuși a aflat de prea de tot ușoară pedeapsă și i-a ridicat-o la un an și jumătate prinsoare.

Causa scandaloasă Linder-Petrovici

s'a sfârșit, în fine, fără însă să fi ajuns la pertractare finală. Petrovici, fostul candidat de mișcă arhierescă s'i-a retras pira ce o înaintase contra lui Linder pentru înșelăciune, zicând acum, că de vreme-ce Linder i-a restituit cu vremea cele 5000 fl., cari au provocat scandalul, își retrage pira. Tribunalul a zis: fie dar' și așa s'a încheiat comedia, fără să fi ajuns la adevărată sa deslegare, care ar fi scos poate la iveală lucruri un tocmai măgulitoare despre sistemul de corupere cu care te poți apropia de înalții noștri 'cărnuțiori', și le poți ajunge în 'grăție'.

În memoria decedatului Ioan Cloaje din Boița.

În 14 Decembrie st. v. a încetat din viață bravul țeran, naționalist înfocat I. Cloaje din Boița. Ioan Cloaje era Român nu numai cu sentimentul, ci și din convingere, dovedind aceasta prin fapte, el la toată ocașiunea se siliu în tot modul posibil a convinge și a câștiga și pe alții, pentru a ține sus și tare la dreptul sfânt al Românilui, cuprins în 'Programul național', în acest 'Credem' mărturisit azi de tot dreptredinciosul Român din această nenorocită țeară. Ioan Cloaje s'a născut în 7 August 1827 din o familie fruntașă și nobilă: membru ordinar al 'Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român', membru la sinodul protopresbiterial precum, și membru al comitetului protopresbiterial; membru al 'Fundației Șaguna'; membru ordinar al 'Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului'; ear' ca se se vadă mai precis că de mult a fost apreciat din partea țeranilor români, dovedește și actul cu data de 22 Martie 1884, unde alegeții români întruniți în conferență, l'au ales de membru al subcomitetului din cercul electoral al Cisnădiei. La carte a fost dat reșosatul mai înainte la școala comună la națională din local nașterii, unde erau pe atunci învățători: Ioan Hogiță și Ioan Maxim. De ac fu dus la școala grănitărească din Vestem (jud. Sibiu), pe atunci școală de model în era absolutistă, unde a primit instrucțiune și din limba germană. Deși adormit în Domnul a avut talent de învățătură, nu a fost dat la școale mai înalte; însă prin diligență privată, prin conveniri în afaceri comerciale, s'a perfecționat încet 'și-a câștigat o mulțime de idei și cunoștințe temeinice din toate ramurile științelor, și în special din istoria suferințelor ce a îndurat mult cercatul popor român în decursul vremurilor. Reșosatul în Domnul încă din tinerețe a stat ca reprezentant în fruntea afacerilor comunale, ear' în anii 1876 și 1886 a funcționat ca primar, și prin cunoștințele sale vaste, zelos de drepturile comunale, a reprezentat cu fidelitate interesele comune. În procesele cu universitatea săsească dînsul a avut un rol însemnat, la toate acțiunile a fost ales ca delegat și în calitatea aceasta, cu multă energie și cunoștință de cauză a apărat cu demnitate bunurile comunale. În luptele naționale și în acțiunile politice încă a luat parte activă, participând la toate întrunirile și manifestațiunile naționale. În 1892, când România au mers în deputațiune la Viena pentru a depune la treptele Tronului 'Memorandul', în care se cuprind dreptele și legălele plângerii ale Românilor din Transilvania și Ungaria, dînsul pe speșele sale — nu dîpăcunosut alamentează Unguriu că cu bani dela Ligă — a luat parte ca membru în acea deputațiune. Însemnarea acestui bray Român s'a sėvrșit Vineri în 16/25 Decembrie 1894 în mod vrednic de memoria lui. La serviciul funebru au celebrat 3 preoți: parochul local Ioan Bobeș, Dimitrie Săcarea din Tâlcăle și Toma Dragomir din Porcesți, precum și învățătorii din giur. Cântările funebre le-a executat corul școlărilor în 2 voci sub conducerea zelosului învățator N. Istrati. Întreg poporul din Boița a luat parte la înmormântare, aceasta din recunoștință, căci învățătorul dînsului pe lângă unchiul seu școlăritorul Aleman Cloaje a pus basă la înființarea 'Fondului proțesc', din care s'au dotat preoții locului, care astăzi costă din 200 fl. Asemenea a luat parte la înmormântare și fruntașii Sași din Tâlcăleu și Școțuți din giur și Sibiu. Cuventarea venerabilului paroch local Ioan Bobeș a stors multe lacrimi. Dintre rude-niile sale de aproape se afla fiul seu mai mare, distinsul Dr. Ioan Cloaje, actual medic

Din public.*

Convocare.

Subscriem aflând de lipsă înființarea unei bănci românești în opidul Șeica-mare, care e centru unui mare giur românesc, rugăm și fruntașii români din giur a lua parte la o consultare prealabilă, care se va ține în 20 Ianuarie st. n. la 2 ore d. a. în locuința subscrișului.

Șeica-mare, 9 Ianuarie 1895.

Nicolae Racocă,

medic cercual în Șeica-mare.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

SERVICIUL TELEGRAFIC al 'TRIBUNEI'.

Budapesta, 13 Ianuarie n. Maiestatea Sa Monarchul oferind în audiența de ieri contelui Hédeváry alcătuiră cabinetului, acesta n'a voit să primească. La orele 3 a fost chemat să se prezente Coloman Széll, cărui Maiestatea Sa i-a oferit formarea ministerului. Széll se rugă de Maiestatea Sa să-i dea 24 ore timp de reșăndire.

'Pester Lloyd', de azi-dimineață, crede că Széll cu greu se va hotărî a primi însărcinarea misiunii, prin ceea-ce candidatură lui Bánffy ar eși la suprafață.

Paris, 11 Ianuarie n. Camera a respins cu 309 voturi contra 208 propunerea deputatului Millerand, ce-rëndea Gérard Richard (deputat socialist nou ales, dar' făcându-și acum osândă. Red. 'Tribuneii') să fie pus în libertate. Prin votul acesta, poziția ministerului s'a întărit.

Belgrad, 11 Ianuarie n. Se vonește, ca ministru-president Nicola Christic i'a oferit demisiunea. Probabil, că Miliutin Garășanin (actualul ambasador sêrbesc la Paris. Red. 'Tribuneii') va fi însărcinat cu formarea noului minister, care va fi progresist.

Budapesta, 11 Ianuarie n. Maiestatea Sa Monarchul a însărcinat pe baronul Desider Bánffy cu formarea noului minister.

Pe noi ne îmbucură, că șovinisti au stăruit ca Bánffy să fie primul ministru. Estă de ce: el n'are s'el ducă mult, se va usa repede; atrocitățile ce va comite, va face să afe Europa întreaga, ce pașale stăpânește această nefericită țeară; va continua nainte în direcția lui Hieronymi, așa că va mîna naționalitățile tot mai mult înspre dalta, le va sili să se desvolte o acțiune tot mai mare pentru recăștigarea drepturilor confiscate. Ii va compromite pe Unguri, mai ales pe partidul liberal și în s.us, așa că schimbarea de sistem totare se va vină. Indosebi Bánffy va grăbi inaugurarea sistemului, în care pașalele crude, demne numai de Asia, se fierșterse din vieața publică a patriei noastre.

umească a petrece în societatea lor numai orele prescise (până la 5 seara). Intre lții au fost vizitați condamații noștri din artea dlor: Francisc Hossu Longin din Beva, avocatul Almășan din Cluj, proprietarul Vaida din Olpret cu fiul seu, proprietarul Rațiu din Teiuș cu două fice ale sale, profesorul Ciorogariu din Arad etc. Conamații sânt cu toții sănețoși. Cu ocașiunea sărbătorilor ei au primit felurite cadouri, mai les de ale mărării.

Fapte creștinești. Din Stăuni ni-se știe, că pentru sfințele sărbători ale Nașterii noului, biserica români de acolo, una dintre cele mai lipse, a primit m-e multe frumoase darbe din partea unor buni și evlavioși dăbi. Anume dl Alexandru De ac, din Gălbănuș, a dăruit bisericii 'Iverele' dela Șerdeldele ușilor împărătești' din materie lucrată cu multe și frumoase flori, de asemenea De ac, tot din Săcărëmb, a dăruit mări și frumoase icoane. Evlavioșii au pricinuit o curată bucurie bisericii din Stăuni, și pentru că a lor vrednic de toată lauda și pe această cale căldă mulțumită. A n, preot în Stăuni.

Preot așteaptă!

La bine chibzuită a frunțașilor bisericii gr-or. Petru Paul și alții s'a organizat în una din clasa I-mă, cu acelașm în locul neuitatului fost paroh Dămbian, un preot cu o calificăcă deoare-ce un mare goul avem în țară scump G. Dămbian, care pe în acțiuni, era și un naționalist de cea mai bună amintire. Or- a s'a făcut, concursul deschis s'a și început, ear' acum ne aflăm în ajunul alegerii, ce nu peste mult va fi efectuată. Conurenții maturi sânt doi, dintre care unul, și nume: dl Emanuel Beșă, s'e-și fie spre laudă, ar' nouă se ne fie spre mulțumire, fală și hândrie, prin scurta-i prezență aici, și-a câștigat deja simpatia de mulți dorită a poporului întreg, așa încât nu mai încape în încălă, că la cas, când conurențial soț înruat fiind despre starea adevărată, nu se va strage, dacă nu chiar prin aclamațiune, darăuști cu majoritatea absolută a votanților, dl m. Beșă ne va fi preot, deoare-ce o însuflețire sinceră pe zi ce merge crește pentru dl m. Beșă. De ce cerul, ca poporul bine însușețit să-și afe în dl Em. Beșă, preotul bine-meritat și credincios neamului seu, ca să-l conducă pe calea adevărată la fericirea mult orită. Activitatea și trecutul dlui Em. Beșă e asigură de altcum, că în d-sa vom câștiga și numai preotul adevărat sufletesc, ci totodată și valorosul luptător român în interesul ațiunii noastre mult cercate și sbruicmate și dorim în d-sa a afla conducătorul aprițat pe terenul social-cultural, cât și pe cel colar-bisericesc și economic-național, și în ne se ne fie și luminătorul și povățitorul del în toate afacerile noastre politice-administrative. Dacă va descinge odată între noi, e sigur dl Em. Beșă, că poporul totdeunău drag va căuta la persoana d-sale și cu încredere și cu însuflețire îi va îmbrățișa toate omirile spre bunăstarea reciprocă și fericirea eamului nostru întreg. Așteptăm deci cu mare dor și drag pe vrednicul urmaș al fericitului George Dămbian, deplâns de poporul eu cu mare pietate. Să trăiască dl Em. Beșă!

Un protopop patriot.

Din Uioara i-se știe, că de sărbătorile Crăciunului păntele protopop a pus în biserică pomul de Crăciun ornat cu tricolorul unguresc, al lui spre aceasta de româno-fagul Pásztor Gyula, judele din Uioara.

Petrecere.

La 1 Ianuarie st. v. (Anul nou) 1895 se va arangia o Petrecere populară, în sala școlăie confessionale din comuna Feleacul-săseș cu următorul Program: Luarea Basarabiei, poezie cântată de corul lugărilor români; 'Noi vrem pământ', poezie e G. Coșbuc, deklamată din partea unui lugăr român; 'Tricolorul', poezie cântată de orul plugarilor; 'Leonat cel tinăr', convorie în versuri de I. Reteganul, executată de feciori și 2 fete de plugari; 'Eu sânt Viandiera', poezie executată de corul plugarilor. În decursul paușei se vor juca din artea tinerilor plugari jocurile naționale Calușerul' și 'Bătăuș'. Venitul curat este estinat în favoarea școlăie române din Feleacul-săseș.

Tinăr sirgincios.

Din Cherleș (com. aradului) ni-se știe, că dl Silviu I. Popu, eolog în Blaj, în urma zelului seu neobosit, a timp relativ foarte scurt, a isbit în intrua 40 de tineri, într'un cor vocal mixt, așa, și în sărbătorile Crăciunului a fost în stare a ași în public, cântând din note toată sfința iturgie, cu niște tineri, care abia s'au ocupat a viață cu altceva, decât cu greuna muncă a șmepului. Făcu ca sărbătorile Crăciunului li se petrecem plini de o adevărată bucurie și mândrie națională și creștinească. Onoare inerului și zelosului conducător de cor!

'Revista Orăștiei'

este titlu unui nou iar românesc, ce apare dela Anul-Nou în brășie. Noua foie va apare odată pe săptă-mână (Sămbăta) și va apăra interesele economice și culturale ale poporului român din omitatul Hunedoarei. Proprietar al noului iar este institutul tipografic 'Minerva', a rău direcțiune a hotărî înființarea lui, ear' edactor responsabil e dl Dr. Silviu Moldo-an. Abonamentul costă pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., ear' pe 1/4 an 1 fl. Abonamentele sânt a se adresa institutului tipografic 'Minerva' în Orăștie (Szászváros).

Prin aceasta vă fac cunoscut, că am deschis un

nou Restaurant,
în str. Porții (Căldărarilor) nr. 60,
în casele dlui Ridely.

Noul restaurant, arangiat și întocmit din nou, cu un salon spațios și odăi laterale pentru public, poartă numele:

Restaurantul Făgărășanu.

Având vinuri vechi și de masă din cele mai fine și ușoare, atât din Ardeal, cât și din străinătate. Bere de Habermann. Bucătărie fină și bogată de Ardeal și România.

Se dă și cost cu abonament lunar, afară și în lăuntru.

Rugându-vă a mă încuraja cu sprijinul d-voastre, pe lângă prețurile cele mai moderate, promit, că-mi voi da toată silința de-a satisface deplin și cu cea mai mare punctualitate cerințelor, așa ca să rămâneți deplin mulțumit.

În speranță, că voi fi onorat cu plăcutele d-voastre visite, rămân

Brașov, în Decembrie 1894.

cu toată stima:

Nicolae Făgărășanu,
restaurateur.

[31-0] 4-4

Spre plăcută luare la cunoștință

servească P. T. interesaților, că vânzarea de bere scutită de dare pentru export, dela 25 litri în jos s'a permis și berea noastră așa numită „Lager“ și „Bock“ se poate căpeta de acum încolo, afară de butoaie de 25 litri, și în sticle întocmai de 1/2 și 1/4 litru.

Bereria dela „Treii stejari“
SIBIU.

[2980] 9-12

Pályázati hirdmény.

Az abrubbánya-vevospataki nehezék pénzalap választmányának 1894-évi november hó 21-én tartott közgyűlésében hozott határozat folytán a Bucsum községben rendszeresített, s lemondás folytán megüresedett orvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással évi 550 frt. fizetés, 120 frt. lótarási átalány és 60 frt. szállás pénz és előre láthatólag 200 frt. drágasági potlék van összekötve. Utobbi a választmány által megszavaztatott és felsőbb helyre jóvá hagyás végett a határozat fel terjesztve lett.

Köteles a megválasztott orvos Bucsum község összes bányászait és azok család tagjait ingyenesen gyógykezelni.

Fizetése a nehezék pénz alap pénz-tári kezeléségénél (m. kir. Bánya hivatal) fogeloleges részletekben kifizettetni.

A pályázni ohajtók tudori oklevélükkel, erkölcsi és szolgálati bizonyítványaikkal felszerelt folyamodványukat az 1895 évi január hó 24-éig alolirt elnök-ségnek annál is inkább adják be, mint hogy a később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Abrubbányán, 1894 december hó 24-én.

Répa Ferencz, jegyző. **Ajtay János,** elnök.

Szeben vármegye alispánja.

Sz. 232-1895.

[156] 1-2

Pályázati hirdmény.

Nagy-Szeben rendezett tanácsú városnál üresedésben jött I. tanácsnoki (polgármester helyettes) állásra és az ezen állás betöltése alkalmából netán üresedésbe jövő, a városi szervezési szabályrendeletben megállapított javadalmazással egybekötött, többi állásokra ezennel pályázatot nyitok és felszólitom mindazokat, kik valamely állást elnyerni ohajtanak, hogy az 1883 I. törv. cikkben előirt okmányokkal felszerelt folyamodványait folyó évi január hó 26-áig délelőtt 12 óráig hozzám benyujtsák.

Az I-ső tanácsnoki állás javadalmazása: 1700 frtnyi fizetés és 300 frtnyi lakbér.

Nagy-Szeben, 1895 január hó 10-én.

Reissenberger,
alispán.

Hárte de scrisori

cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozincă sublimă a Fetelor Române efectuează Librăria „Institutului Tipografic“ în orice mărime de hárte, cu diferite arabescuri, în cutii sau fără cutii.

În editura „Institutului tipografic“

a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

D. COMSA,

membu în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

Institut tipografic în Sibiiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846-1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic T. L. Albin, Sibiiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuesc repede.

Bilete de vizită
după plac și cerere

Mare deposit
de hárte de scris și concept, precum și hárte fină
de epistole
cu picuri în casete.

EDITURA „TRIBUNET“ și A „FOII POPORULUI“

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar
român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Măcelarilor 21.

Librărie românească în Sibiiu

Strada Măcelarilor 21.